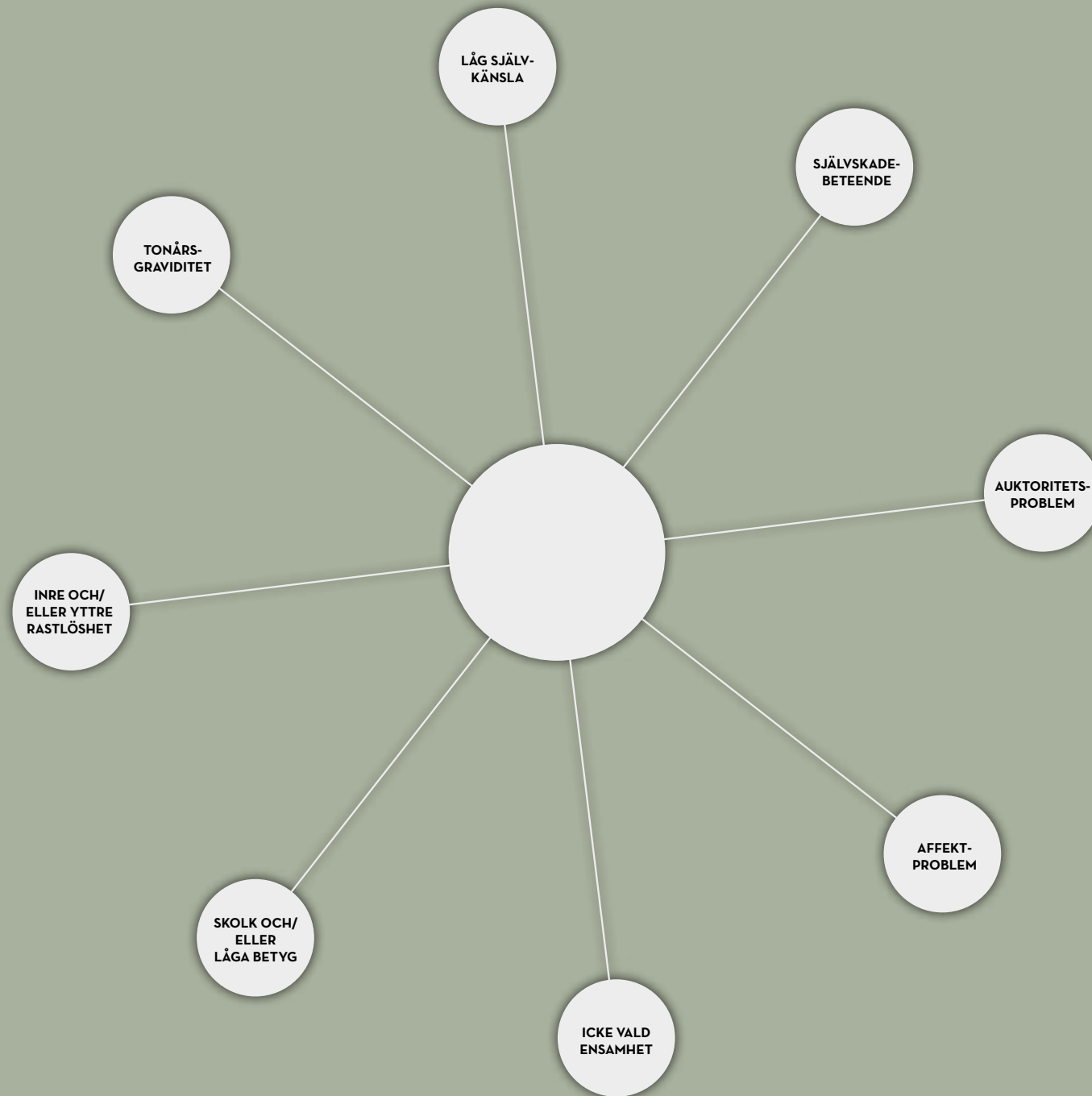

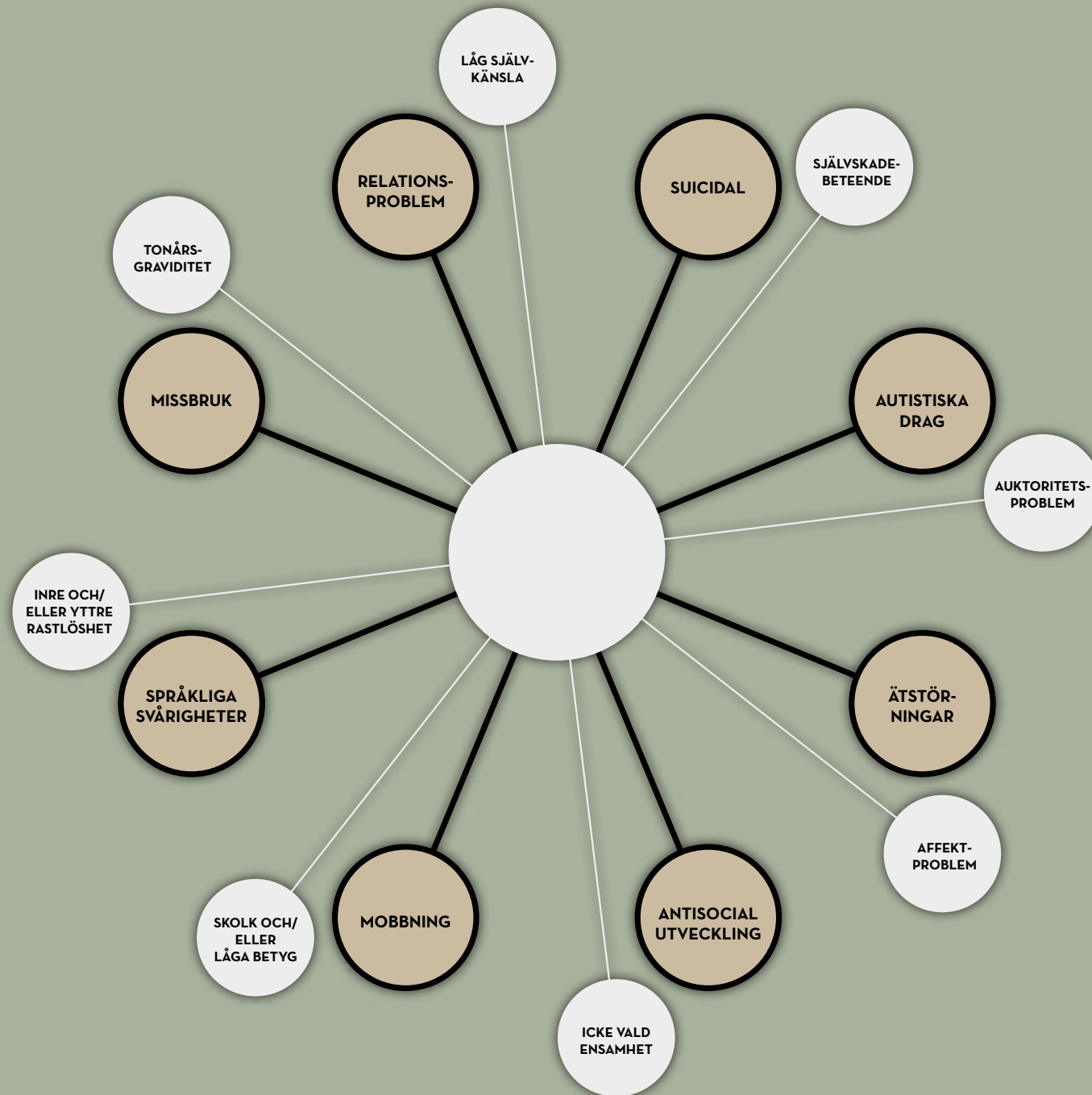

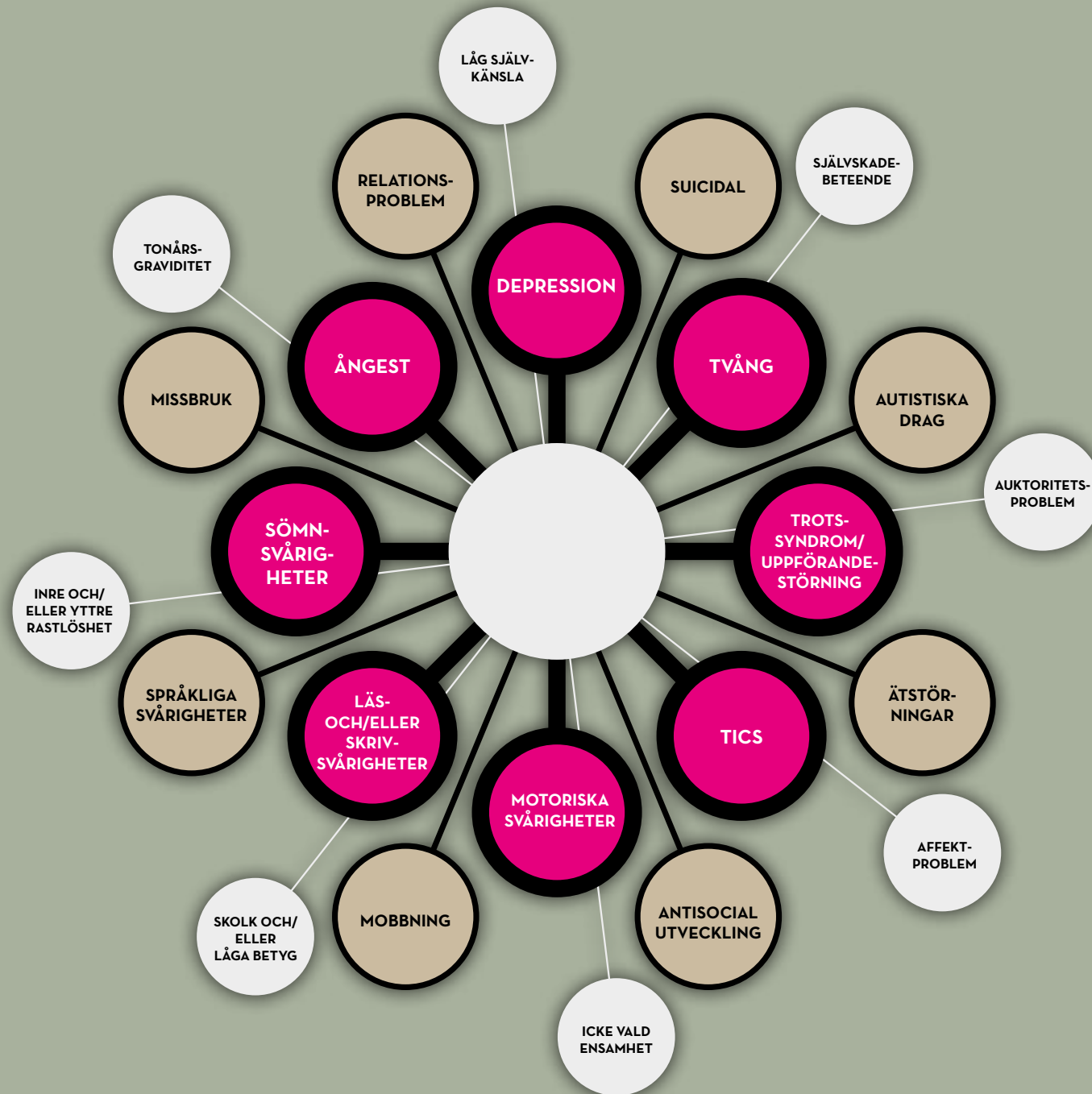
FRÅN FÖRSKOLA *till* JOBB

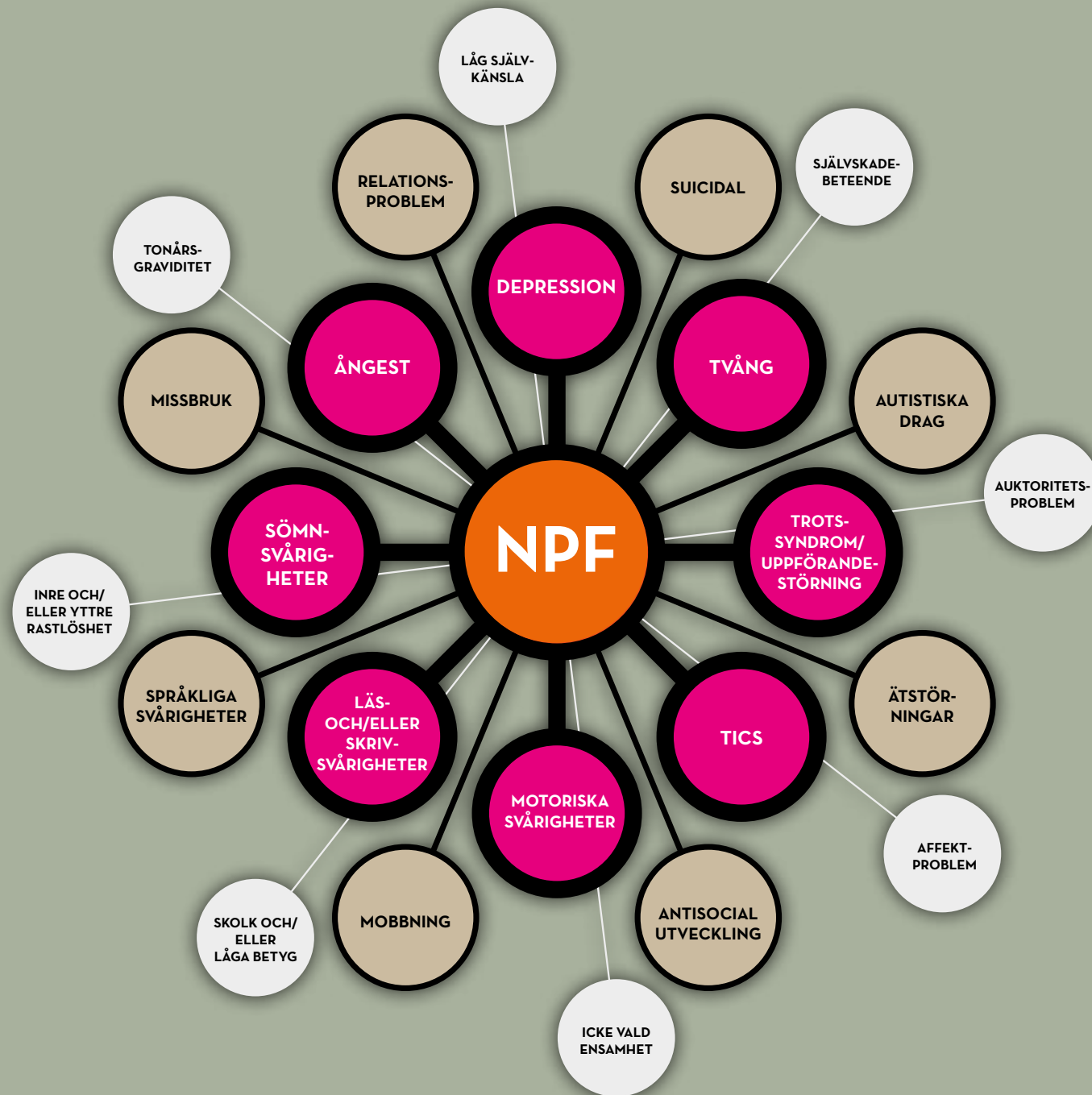
**NPF-DIAGNOSER & STRATEGIER
I EN SALIG RÖRA**

**MED MRSHYPER
JESSICA STIGSDOTTER AXBERG**

VICTOR

PATRIK

JAG

LINNÉA

FÖRSTA UTVECKLINGS- SAMTALET

SKOLSTART FÖRSKOLEKLASS

Mitt namn

BU P DIAGNOS

Neurologiska
nedsättningar som
påverkar kognitionen

ADHD
(ADD)

AST
Autism

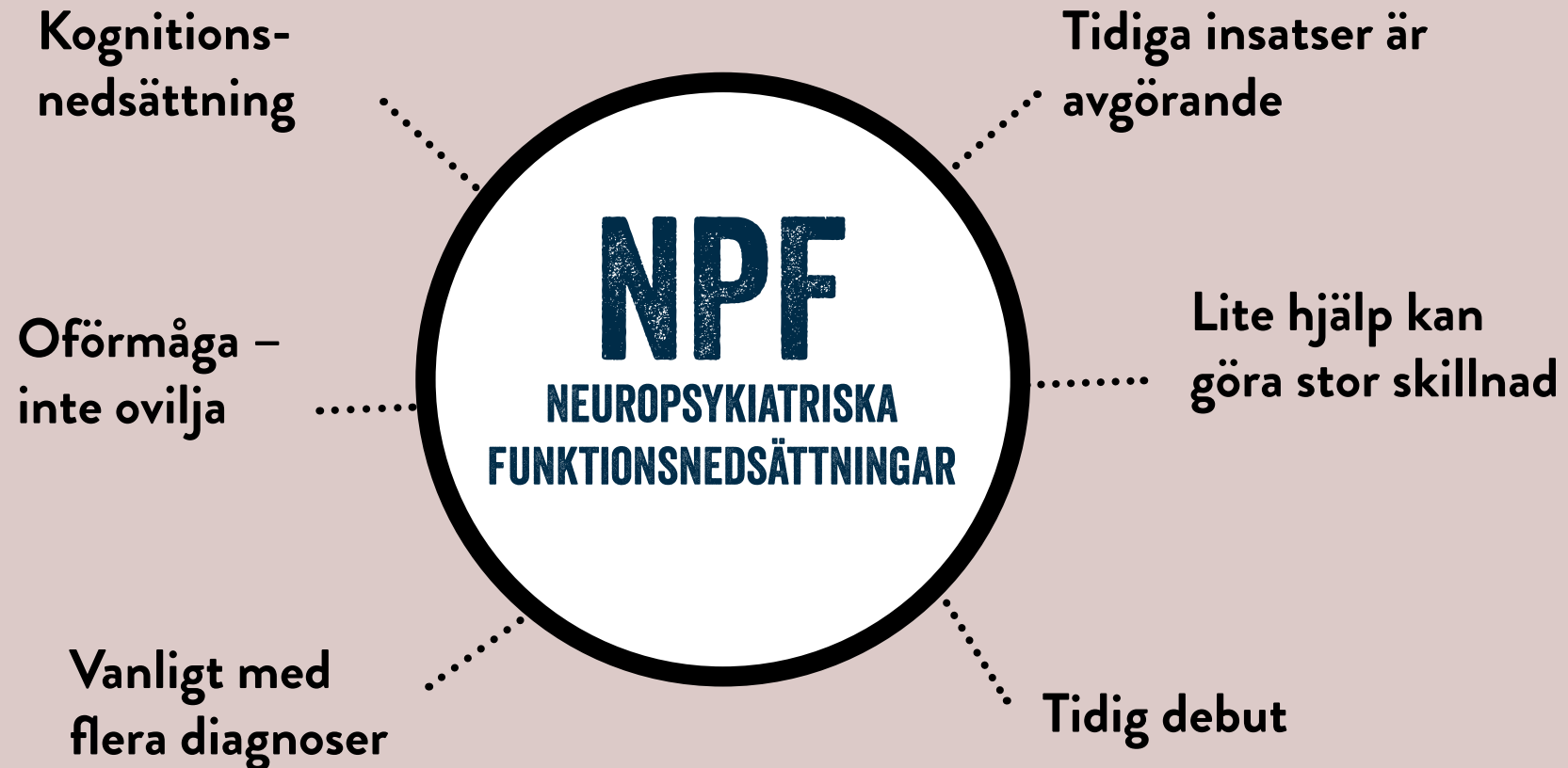
Tourettes
syndrom

DLD
Språkstörning

Relaterade tillstånd: Dyslexi, Dyskalkyli, OCD, DCD

GEMENSAMMA DRAG

Tre former av adhd

Prevalens 5-7%

- Ouppmärksamhet
- Hyperaktivitet – impulsivitet
- Kombinerad form

Gradering:

lindrig, medelsvår eller svår

Prevalens 1-2%

- Social kommunikation & interaktion
- Begränsade och/eller repetitiva beteenden, intressen
- Kognitiva nedsättningar
- Sensoriska Stimuli

Gradering 1-3:

Kräver stöd

Kräver omfattande stöd

Kräver mycket omfattande stöd

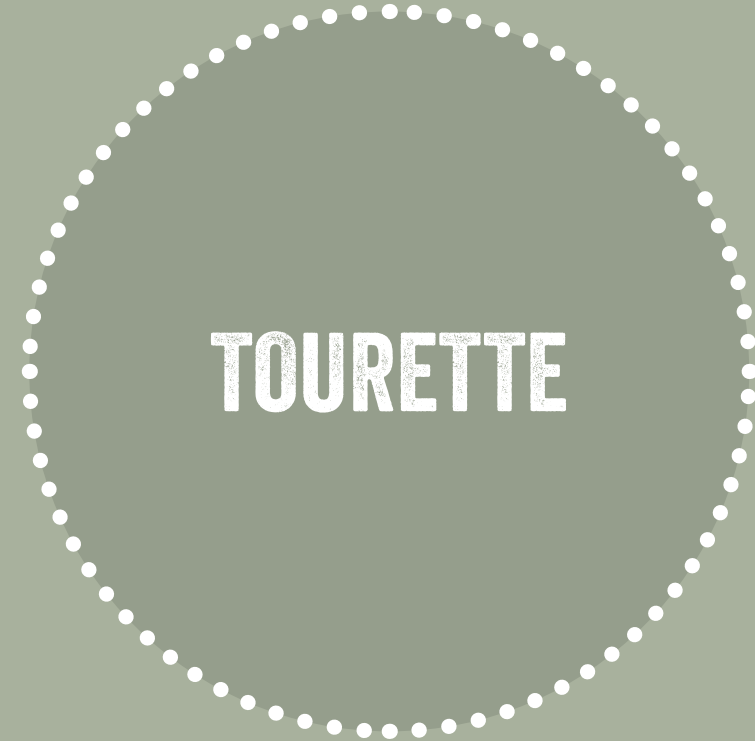
AST
AUTISMSPEKTRUM
TILLSTÅND

Prevalens mellan 0,5- 3,8%

- **Tics - Fysiska och vokala**
- **Tvångsmässiga**

Tics varierar över tid och påverkas av krav & stress

Kan lätt feltolkas som trots

**DLD
SPRÅKSTÖRNING**

Ny forskning visar 10% i förskoleålder

Den språkliga förmågan innefattar både tal, språk och kommunikation.

Form – ljud, hur ord uttalas och böjs samt hur man sätter ihop meningar

Innehåll – ordförståelse och ordförråd. Svårigheter att hitta rätt ord och att förstå instruktioner

Användning – förmågan att kommunicera och samspela med andra

INTE BARA UTMANINGAR

Kreativitet

Charmerande

Bra människokännedom

Flexibilitet, intuitiv

**Känslig för den närmaste
omgivningen**

Entusiastisk, passionerad

Glömmer bort sina misstag

INTE BARA UTMANINGAR

Kreativitet

Charmerande

Bra människokännedom

Flexibilitet, intuitiv

**Känslig för den närmaste
omgivningen**

Entusiastisk, passionerad

Glömmer bort sina misstag

Uthållighet

Detaljseende

Kreativitet

Nya perspektiv

Uppriktighet

Hög moral

**Väldigt lojala mot
familj och vänner**

Hög koncentrationsförmåga

ÖKADE RISKER VID NPF

KAN UNDVIKAS MED SÅ TIDIG DIAGNOS SOM MÖJLIGT

KILLAR:

- Avbruten skolgång
- Missbruk
- Kriminalitet
- Dra sig undan
- Självskaðebeteende

TJEJER:

- Mobbing
- Rökning
- Tidiga graviditeter
- Sexuell utsatthet
- Utbrändhet
- Ätstörningar och självskaðebeteende

BÅDA:

- Suicid
- Olyckor
- Depression
- Arbetslöshet
- Ekonomiska svårigheter
- Socialt utanförskap

KVINNOR MED NPF - ALLA ÅLDRAR

- Svårare att upptäcka – p g a manlig norm
- Flickor är generellt bättre på att härma sociala beteenden
- Vänder oftare utbrotten inåt
- Andra psykiska problem syns istället så som ångest & depression
- Krav & stresskänslighet

Maskering – att använda sin intelligens för att ”spela” normtypisk!

LÅG- OCH MELLANSTADIEÅREN

- Pratar mycket
- Glömmer
- Argumenterar
- "Översocial"
- Dagdrömmer
- Läxproblem
- "Svårstartad"
- Utanför i klassen
- Konflikter
- Svårväckt
- Huvudvärk
- Rastlös
- Fritidsproblem
- Gråter åt "allt"
- Svårt att hålla i ordning
- Hänger inte med i skolan
- Aggressionsutbrott hemma

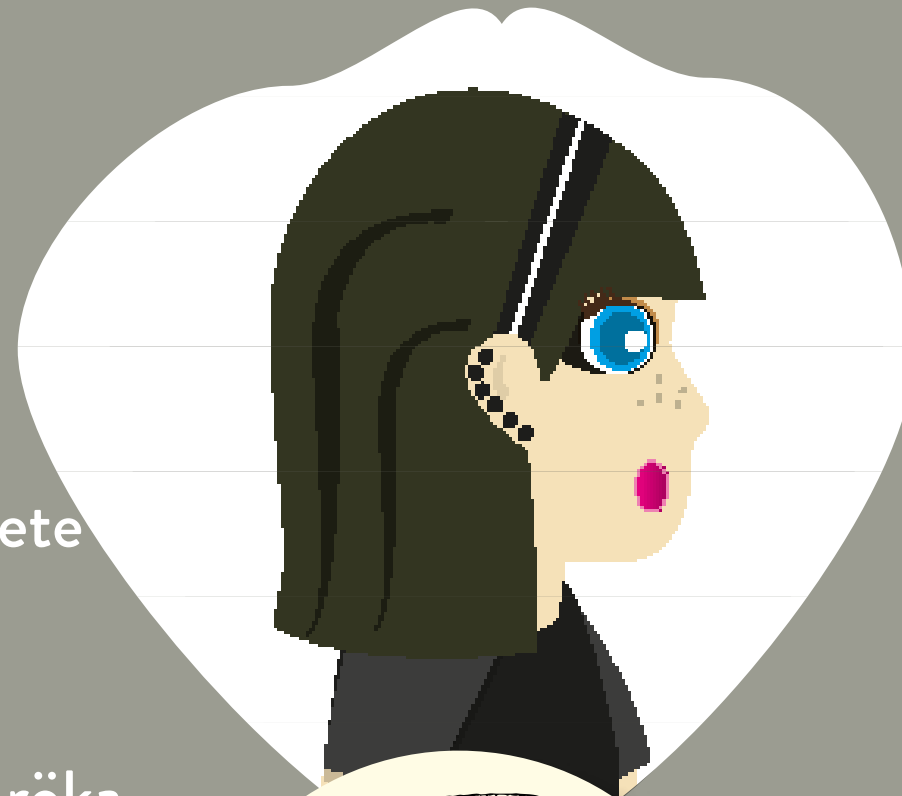
Tips!

Lös inte problemet
- lyssna och bekräfta -
endast.

har jag fått lära mig
den hårda vägen...

I OCH UNDER HELA TONÅREN

- Rastlöshet
- Energilöshet (somnar under lektionerna)
- Misslyckas med att göra självständigt skolarbete
- Skolkar
- Motivationsbrist
- Antar ett riskbeteende, ex: många börjar tex röka, testar droger, ”hänger ute jämt”, självskadebeteende, isolerar sig totalt, suicidala tankar

Tips!

Mutor, hot & kärlek ska ösas på.

...har jag fått lära mig den hårda vägen...

SYRRAN FÅR DIAGNOS

HORMONER

PUBERTETEN INNEBÄR
generellt mer stress, oro och nedstämdhet
för flickor med ADHD - ytterligare påfrestningar

emotionella impulsiviteten **intensifieras**

UTMANINGAR MED NPF

Socialt samspel
Beteenden och intressen

Theory of Mind

Minne

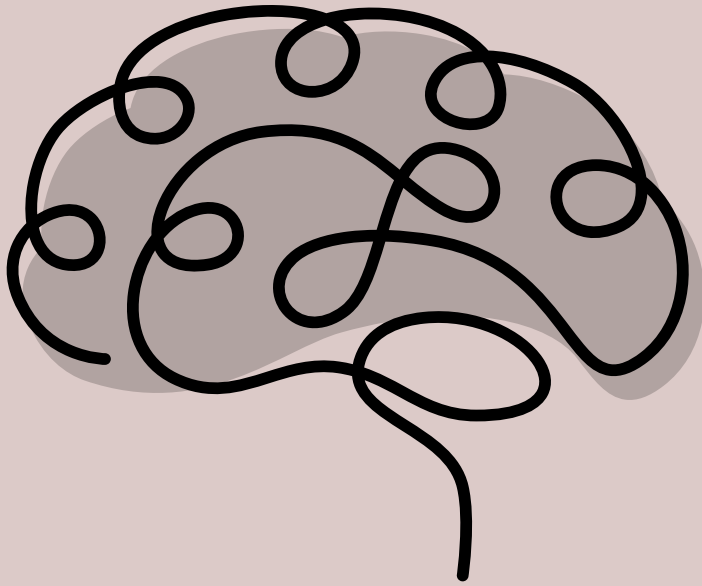
Perception

Motorik

Begåvning

Central samordning

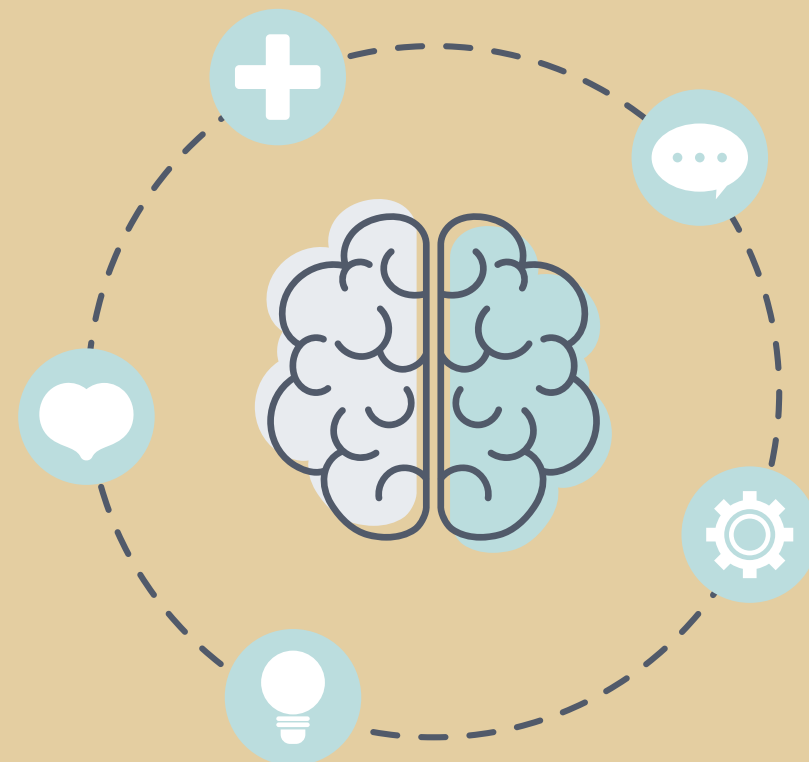
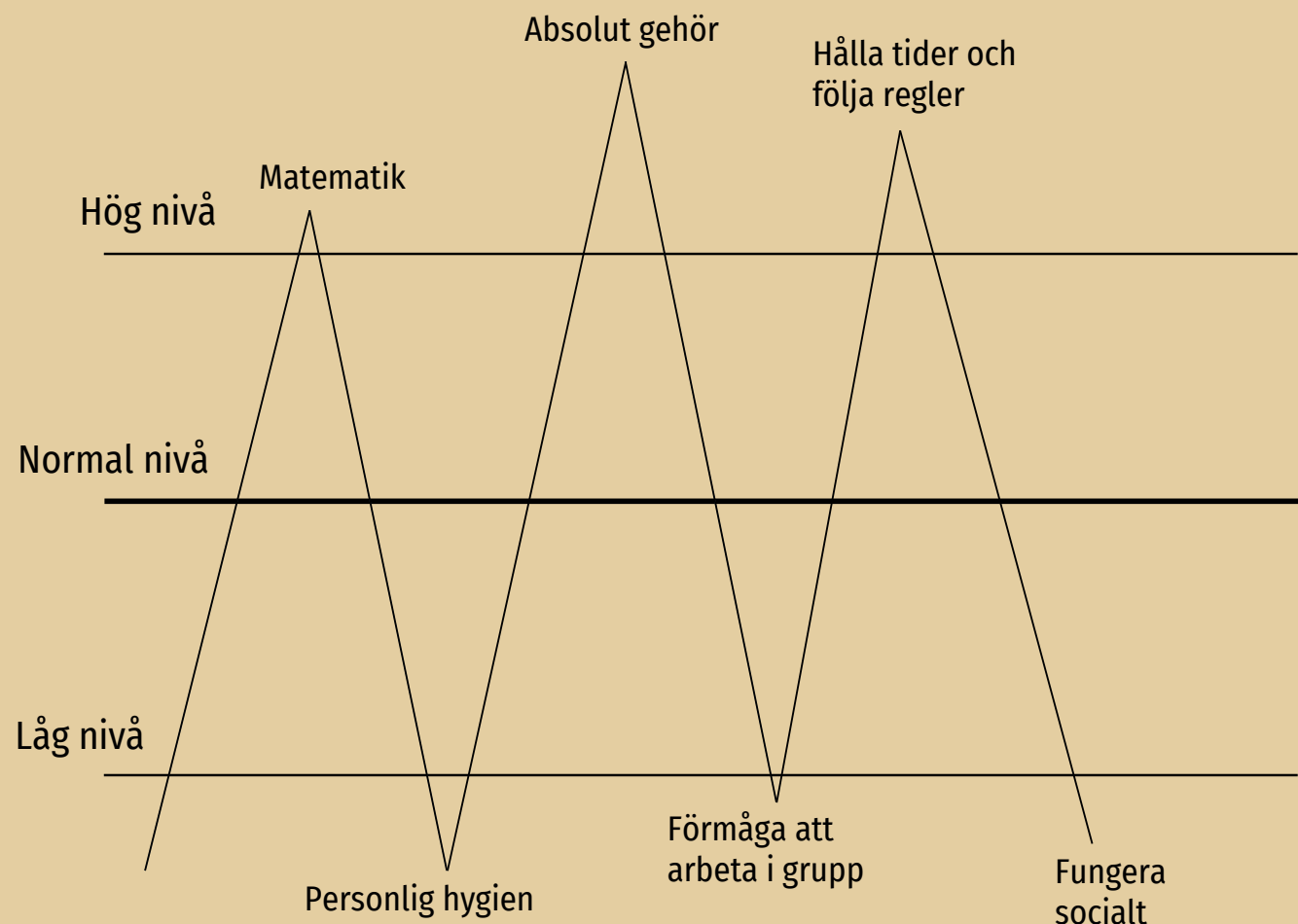
Exekutiva funktioner

PERCEPTION – INTRYCKSALLERGI

- Lukt, smak, känsel, hörsel, syn
- Värme – kyla
- Konsistenser – aversion
 - behov att känna (ibland smaka) på allt
- Färger
- Kläder, sängkläder
- Ingen hunger – inte känna mättnad

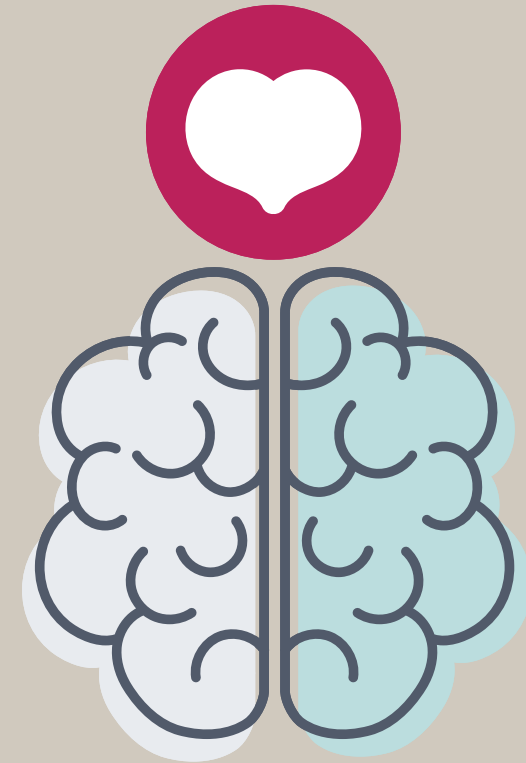
OJÄMN FUNKTIONSFÖRMÅGA VID NPF

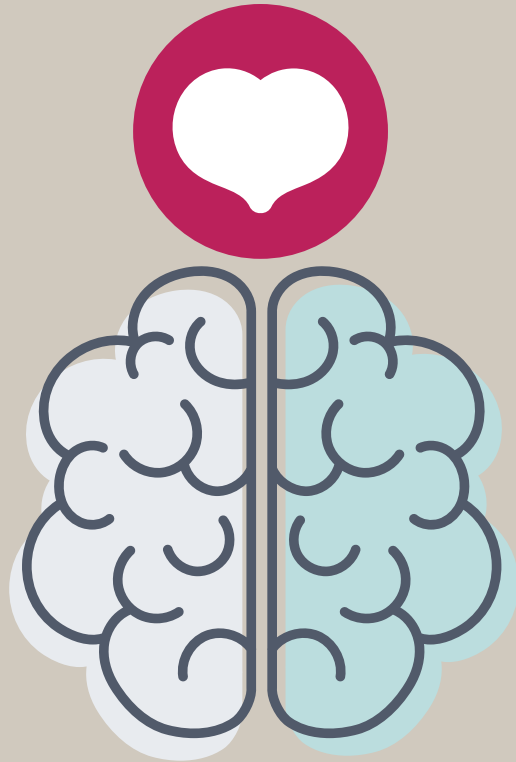

KOGNITIVA UTMANINGAR VID NPF

Inhibition – att bromsa/stanna upp/
hålla tillbaks. Att ha en inre dialog.

Självreflektion – känna efter, tänka
oss för, bli medvetna och observanta
på oss själva.

KOGNITIVA UTMANINGAR VID NPF

Mentalisering & Theory of mind –
att förstå hur andra tänker och känner
(även hur man själv tänker och känner).

KOGNITIVA UTMANINGAR VID NPF

Social interaktion

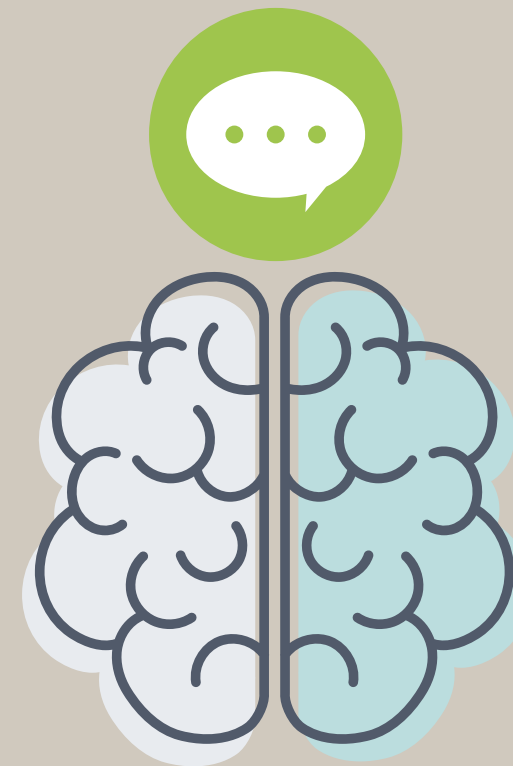
Att tolka språk, tonfall,
bokstavstolkning, ironi

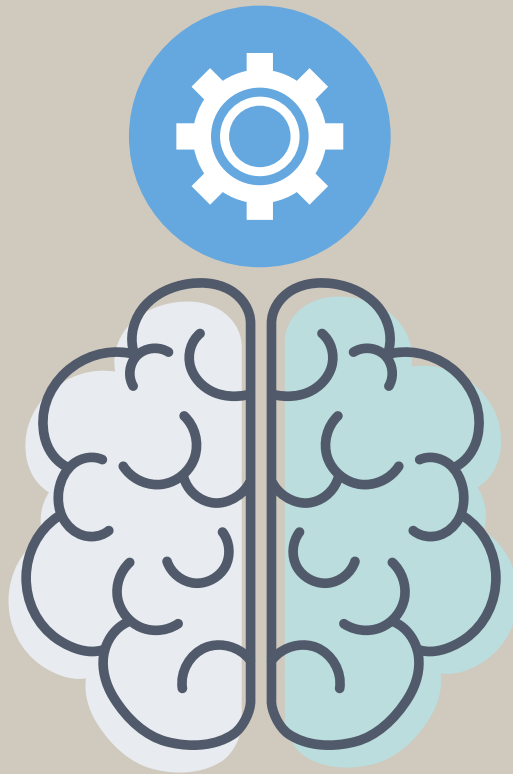
Kroppsspråk – ansiktsuttryck

Svårigheter med turtagning

Att tala med måtta

Smalltalk – det sociala limmet

KOGNITIVA UTMANINGAR VID NPF

Motivationsstyrd – lätt att göra det man har motivation till, omöjligt att göra det man inte har motivation till

Att behålla fokus och uppmärksamhet

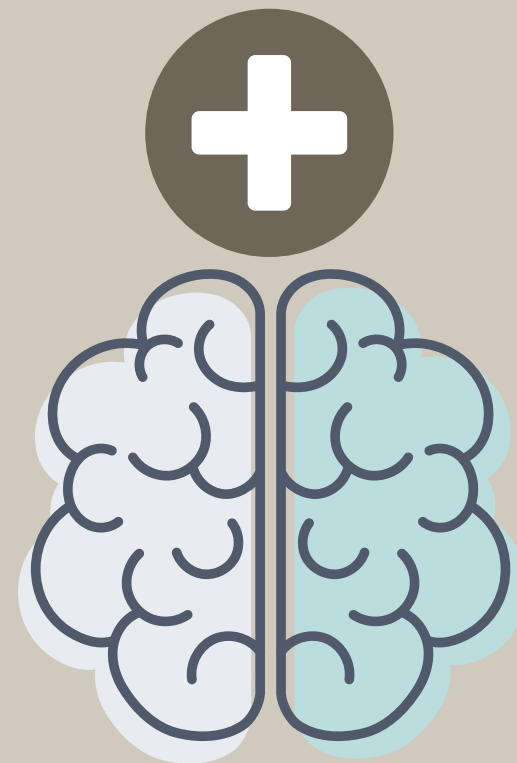
– på grund av både arbetsminne och dopaminnivåer.

Aktivitetsreglering – svårt med igångsättning och att bryta aktivitet

KOGNITIVA UTMANINGAR VID NPF

Perception – att sälla bland alla sinnesintryck kan vara väldigt svårt när alla intryck kommer rakt in. Omöjligt att sälla ut vad som är viktigt.

Hålla koll på känslor –
reglera och nyansera

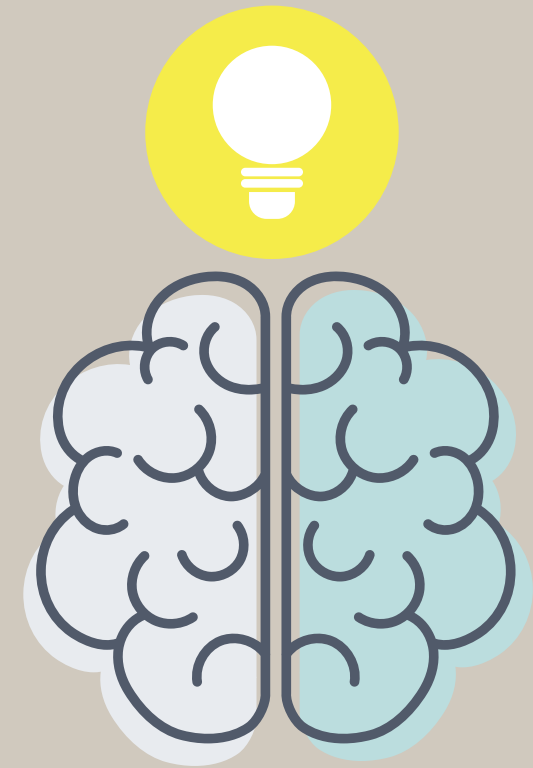

KOGNITIVA UTMANINGAR VID NPF

Executive funktionerna – tid och planering, att minnas och föreställa sig framtiden. Att kunna generalisera.

Arbetsminne

Tidsuppfattning – att ”känna tid”

OLIKA "ÖVERLEVNADSSTRATEGIER" & VERKTYG FÖR PERSONER MED NPF

- Keps och eller hoodie
- Hörlurar med brusreducering & öronproppar
- Att få gå undan eller hitta sin egen hörna för att fokusera
- Placera på kontoret, en avskiljande skärm
- Eget rum om möjligt

OLIKA "ÖVERLEVNADSSTRATEGIER" & VERKTYG FÖR PERSONER MED NPF

- Tydlig struktur
- Tydliga förberedelser
- Tydliga & korta instruktioner
- Hjälpmedel för tidshantering
- Många raster
- Tillåten sensorisk stimulering när man måste sitta still och lyssna

TYDLIGGÖRANDE PEDAGOGIK

Vad ska jag göra

Varför ska jag göra det?

Hur länge?

Var ska jag vara?

Hur ska jag göra?

Med vem ska jag göra?

När ska jag göra?

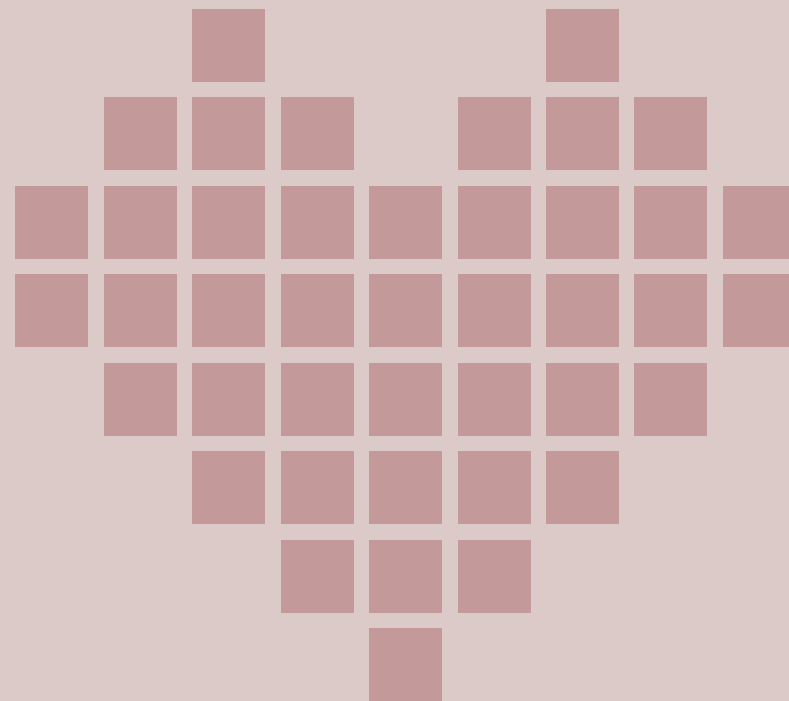
Vad händer sedan?

Min exit-strategi

Blank pink rectangular boxes for notes, corresponding to each question on the left.

EN GOD RELATION
startar **MED DIG**

MOTIVATION - VAD ÄR DET?

En process där individen ställer värdet av

att anstränga
sig för att klara en
uppgift

mot

sannolikheten att
framgångsrikt
slutföra uppgiften

TIPS VID KRAV OCH GRÄNSSÄTTNING

- Bygg relationen först
- Utgå först och främst från det som redan funkar
- Välj ”rätt” tillfälle att framföra nya krav
- Var tydlig med vad du förväntar dig
- Håll koll på energinivån när du ska ställa krav
- Jobba alltid enbart med en sak åt gången – låt det ta den tid det tar. Öva stegvis.
- Försök använda lösningsfokus - målbilder

BEMÖTANDE I KONFLIKTSITUATIONER

Safe
place?

- Reagera lugnt
- Ta ett steg tillbaka
- Prata mindre eller inte alls
- Avled
- Undvik kroppskontakt
- Växla mellan olika personer, bygg team

LINNÉAS BÄSTA TIPS!

SOM FUNKAR FÖR HENNE

till lärare!

- GÖR INGA LÄXOR
- DUSCHAR HEMMA
- GÅ 5 MIN TIDIGARE
- MATEN
- GÖRA PROV ENSKILT
- GÖRA PROV MUNTligt
- INTE SITTA VID FÖNSTER
- KOMMA FÖRSENT
- LÄSA HÖGT
- LÅT LÄRAREN DELA UPP

VICTORS BÄSTA TIPS!

SOM FUNKAR FÖR HONOM

till lärare!

- GÖRA LÄXOR PÅ SKOLAN
- GÖRA PROV MUNTligt
- FLYTTA LÄRARE IST FÖR ELEVER
- SCHEMA FÖR DAGEN
OCH LEKTIONEN
- AUDITIV INLÄRNING
- VIKTIGT ATT DET MAN BERÄTTAR
OCH DET SOM ÄR SKRIVET ÄR
SAMMA SAK
- SVARA PÅ VARFÖR
- TA INTE FRÅGOR SOM ATT JAG
IFRÅGASÄTTER
- TENTA AV ÄMNEN
- UTMANINGAR BEHÖVS

REGEL

ALLT SOM INTE FUNKAR ÄR FEL

ALLT SOM FUNKAR ÄR RÄTT

FÖR LÄTT ELLER FÖR TRÅKIGT?

Använd elevens
intresse och vad som
engagerar mest

Vad är huvudsyftet
med uppgiften? Kan
eleven träna på ett
annat sätt?

Är genomgångarna för
långa och långsamma?
Kan eleven göra något
annat istället?

MAGISKA 7AN

1.

Tydlig start och slut
på lektionen

2.

Dagschema/
lektionsschema

3.

Lektionens syfte
tydligt

4.

Fasta placeringar

5.

Korta och varierade
genomgångar

6.

Tydlig och positiv
feedback

7.

Använd kognitiva
hjälpmedel

FÖRENKLA UPPGIFTER

Färre uppgifter
per sida

Täck över det som
inte ska göras

Kopiera upp en
uppgift per sida

Blanda svåra uppgifter
med lätta

Lägg in pauser
i uppgiften

3 KOM IHÅG

RELATION

- Vilja till samarbete
- Ärligt och självkänedom
- Förhandlingsteknik

INFORMATION

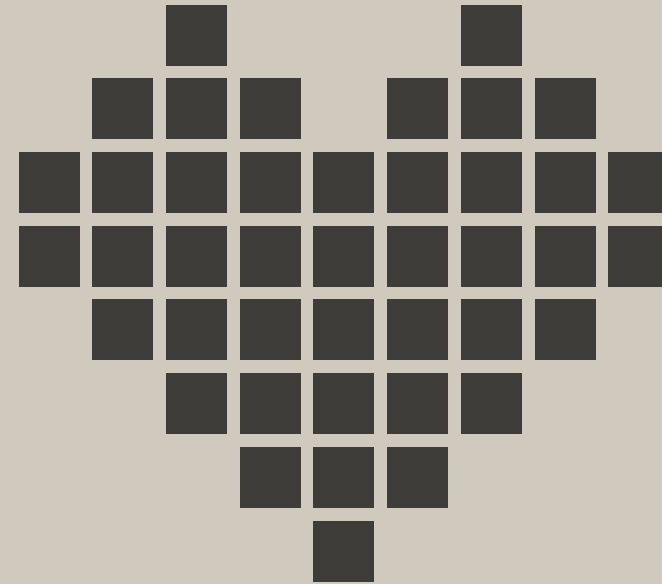
- Kunskap om utmaningar
- Lösningfokus
- Flexibilitetsförmåga

MOTIVATION

- Tillit
- Tidigare erfarenheter
- Framtidstro

SCHEMA PÅ VARFÖR

1. **VAD** ska hen göra?
 2. **NÄR** ska hen göra det?
 3. **VAR** ska hen vara?
 4. **MED VEM** ska hen vara?
 5. **HUR LÄNGE** ska hen hålla på?
 6. **VAD** ska hända sedan?
 7. **VAD** ska hen ha med sig?
- & VARFÖR!**

ADHD

ADD

AUTISM

SPRÅKSTÖRNING

TOURETTE

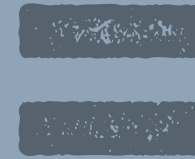
DYSLEXI

OCD

... ELLER ANDRA DIAGNOSER

**SÄRSKILD
BEGÅVNING**

2E

ADHD

ADD

AUTISM

SPRÅKSTÖRNING

TOURETTE

DYSLEXI

OCD

... ELLER ANDRA DIAGNOSER

$$+ \text{ SÄRSKILD BEGÅVNING} = 2E$$

**Begåvningen döljer svårigheten.
Svårigheten döljer begåvningen.**

5% 2E
och
10% NPF

ADHD

ADD

AUTISM

SPRÅKSTÖRNING

TOURETTE

DYSLEXI

OCD

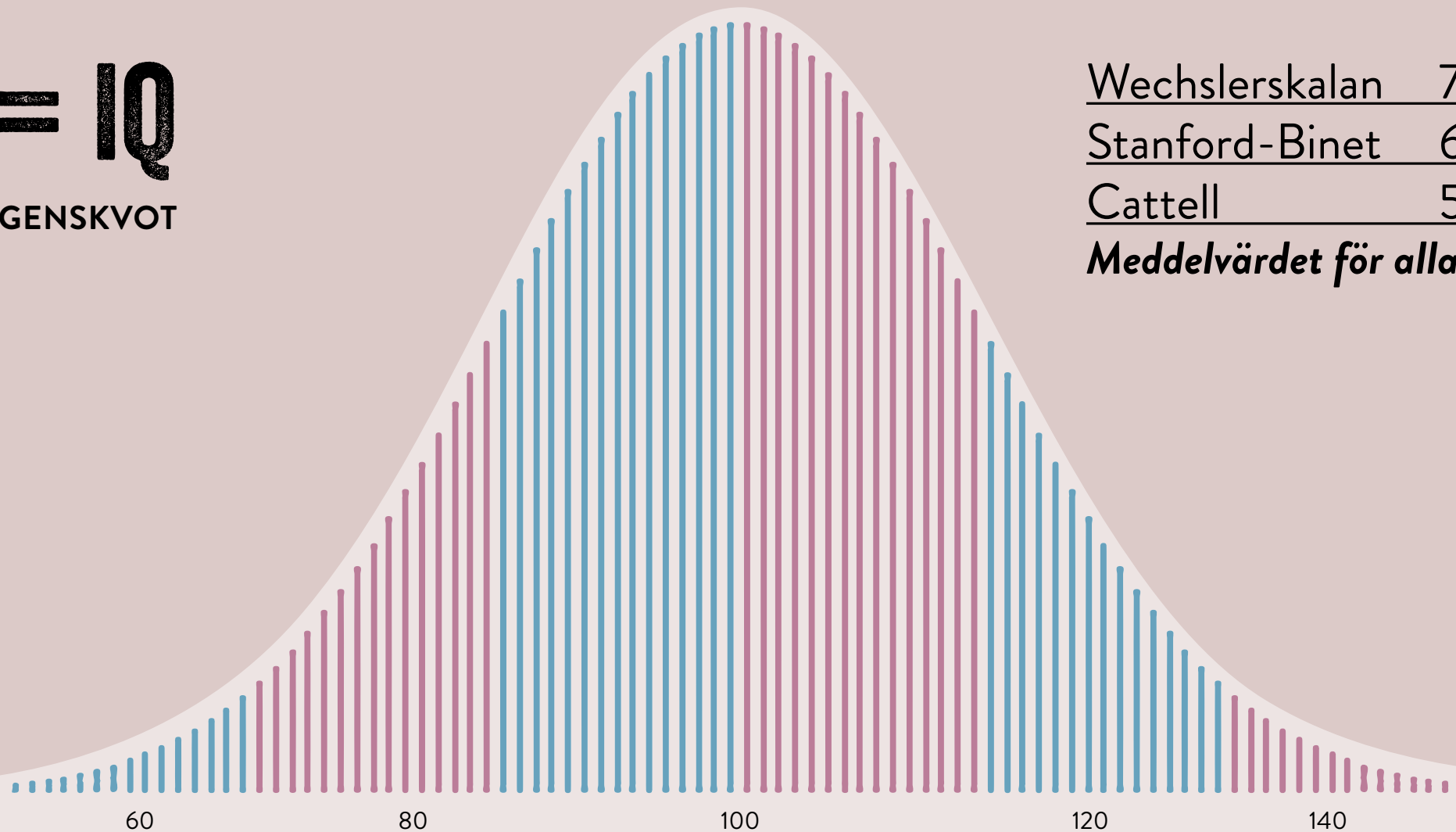
... ELLER ANDRA DIAGNOSER

+ **SÄRSKILD**
BEGÅVNING **=** **2E**

Brandon Grotesque

IK = IQ

INTELLIGENSKVOT

Wechslerskalan 70-171

Stanford-Binet 68-176

Cattell 52-214

Meddelvärdet för alla är 100

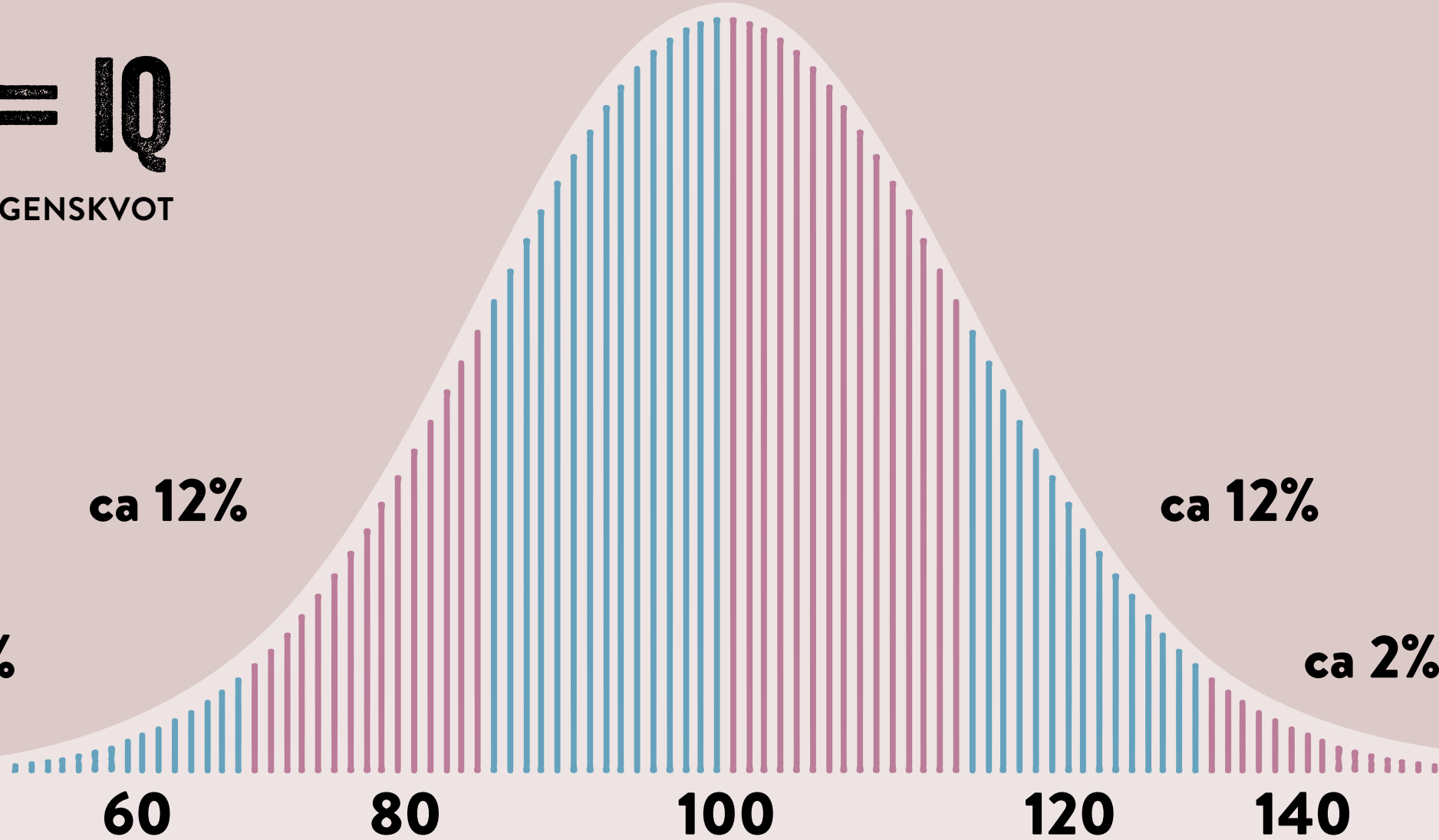
ca 72%

IK = IQ

INTELLIGENSKVOT

ca 12%

ca 2%

PEDAGOGISKT ABC

Acceleration

Inläringen sker snabbare

Anpassa materialet

Anpassa undervisningstakten

PEDAGOGISKT ABC

Berikning

Använd material utanför
läroplanen

Använd fördjupande material
lätt tillgängligt

PEDAGOGISKT ABC

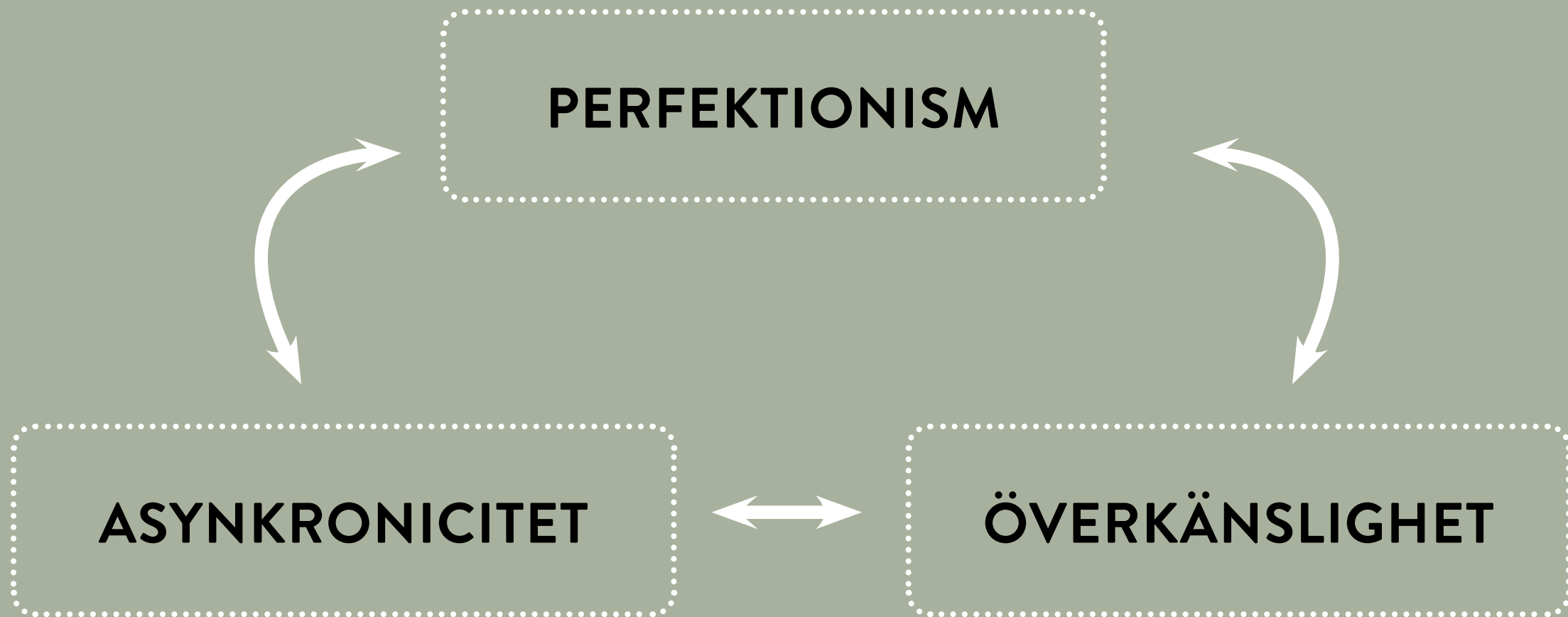
Coaching

Ge eleven en mentor för att uppmuntra, stötta och lyssna samt ge stöd i konkreta utmaningar inom elevens intresseområden

Samarbeta med andra skolformer, till exempel universiteten

YTTERLIGHETERNA

YTTERLIGHETERNA

PERFEKTIONISM

”min uppsats är
inte bra nog”

ASYNKRONICITET

ÖVERKÄNSLIGHET

YTTERLIGHETERNA

PERFEKTIONISM

”varför ska jag visa dig
en uträkning när jag
har den tydligt i mitt
huvud”

”min uppsats är
inte bra nog”

ASYNKRONICITET

ÖVERKÄNSLIGHET

YTTERLIGHETERNA

PERFEKTIONISM

”varför ska jag visa dig
en uträkning när jag
har den tydligt i mitt
huvud”

”min uppsats är
inte bra nog”

ASYNKRONICITET

”jag ser att du hellre vill gå och
ta en fika än att lyssna
på mig”

ÖVERKÄNSLIGHET

KÄNSLOR

ELLER

**TEAM - PERSONKEMI
AFFEKTSMITTA**

SAMVERKAN - TEAM

STARTA "INGA KRIG"

HITTA SÄTT ATT PRATA MED VARANDRA

BILDA BRA TEAM - INGEN ÄLSKAR ALLA

FÖRUTSE ATT NI ALLA VILL HJÄLPAS ÅT

SAMMA NPF-KUNSKAP? TEAM OCH INDIVID

LÄR AV VARANDRA

ANVÄND DE BÄSTA STRATEGIERNA

EFTER GYMNASIET...

Lite kodtävlingar
Vikariat inom programmering
och sen
JOBB

DET KOM ETT SMS

En förkortning av ordet transperson

VAD ÄR TRANS

Ett paraplybegrepp för personer som bryter mot samhällets normer för kön, könsidentitet och könsuttryck

Latinska ordet transire som betyder ”överskrida” eller ”gå över” eller ”på andra sidan av”

Att man inte känner sig som det kön man tilldelades vid födseln eller att man väljer att klä sig på ett sätt som bryter mot samhället förväntningar

Inte en sexualitet

NÅGRA VANLIGA BEGREPP

Transsexuell

Könsidentitet

Sexuell läggning

Könsinkongruens

Könsdysfori

Queer

Cis

Icke binär

ATT TÄNKA PÅ SOM PEDAGOG

Ha en transinkluderande pedagogik

Säg inte "killar" och "tjejer" när du vänder dig till klassen.

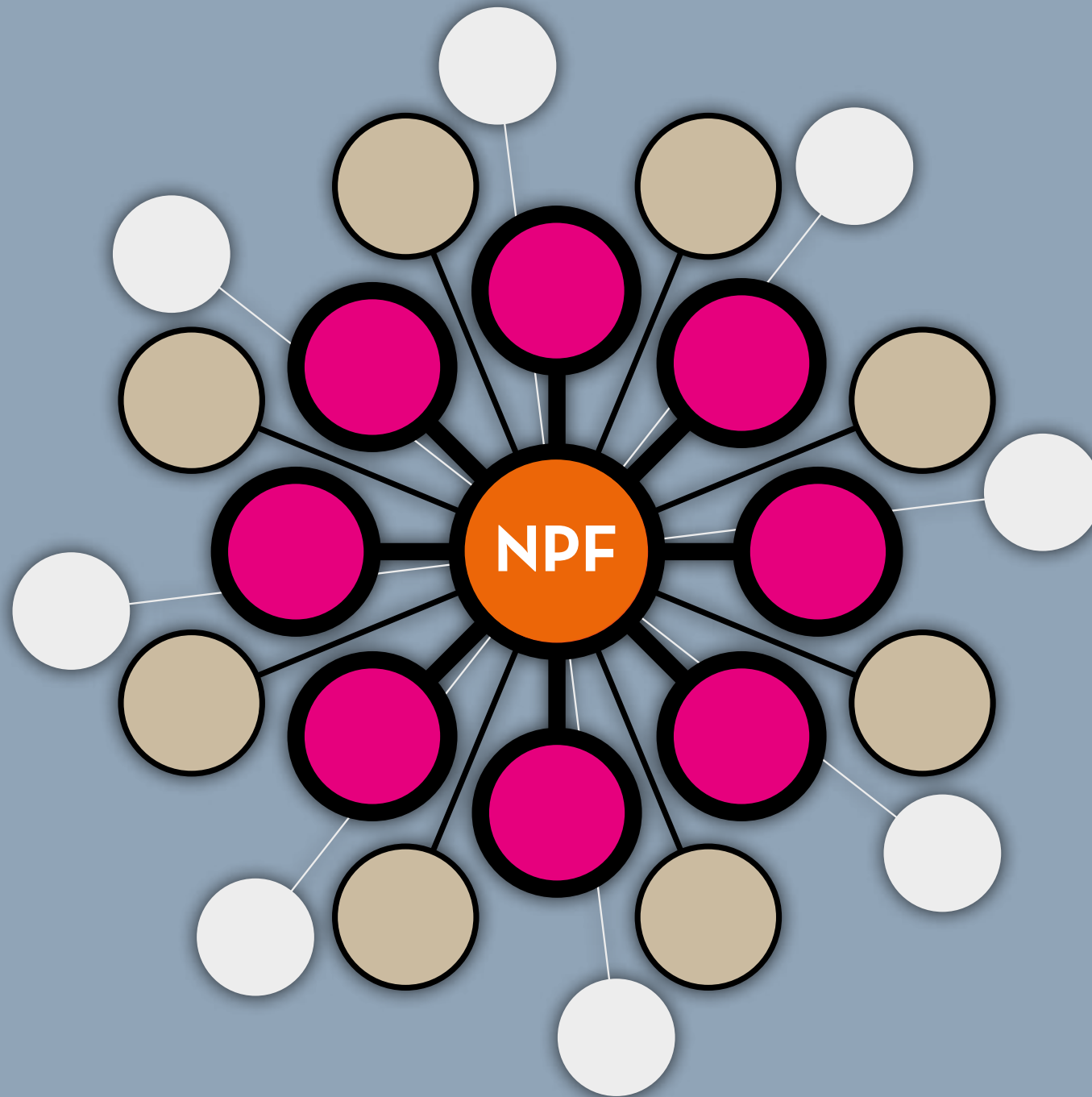
Ha enkäter med en extra ruta att kryssa i som är "icke binär" och en där det står "annat eller övrigt"

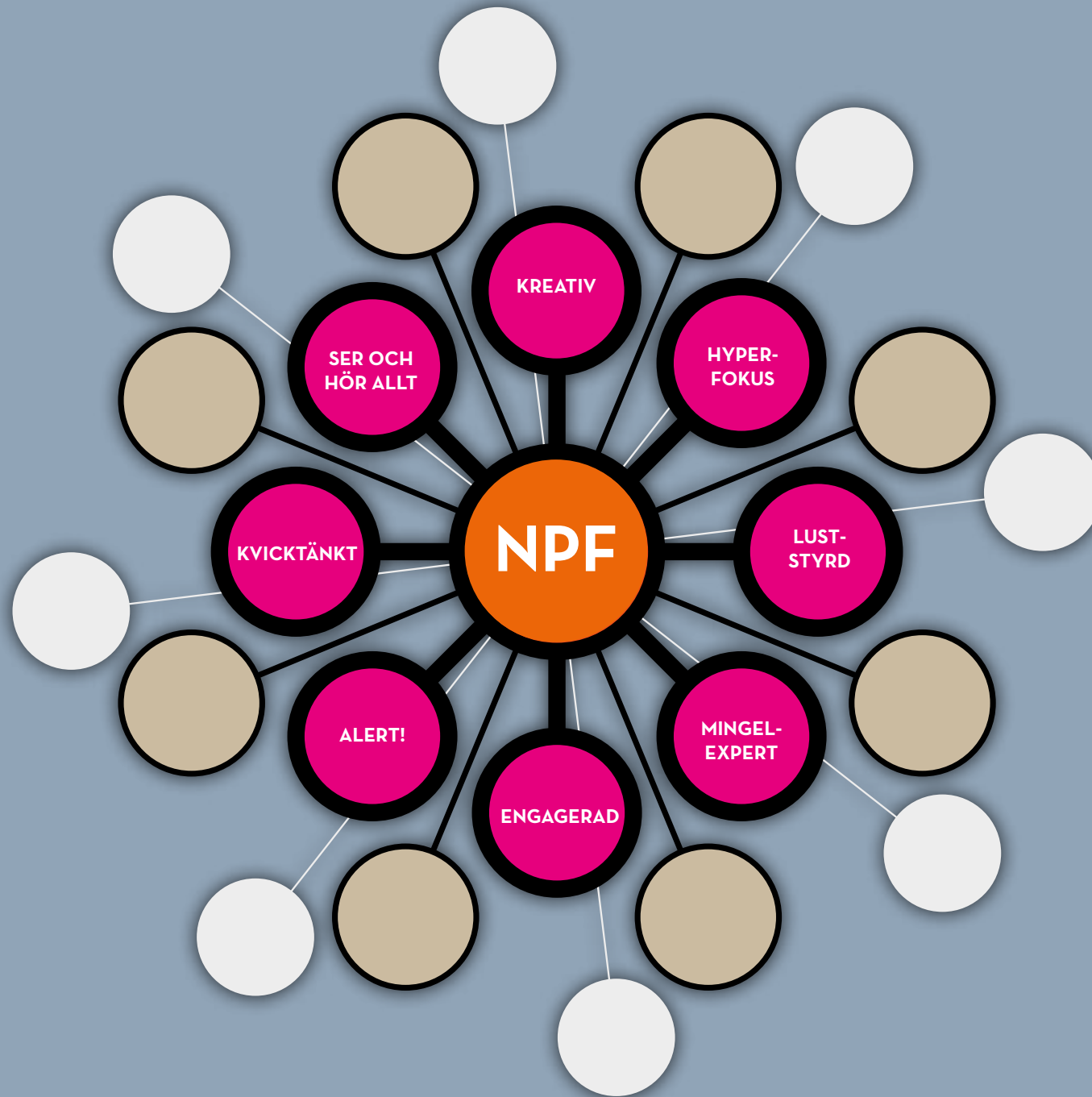
Försök ordna så att det finns könsneutrala toaletter och omklädningsrum

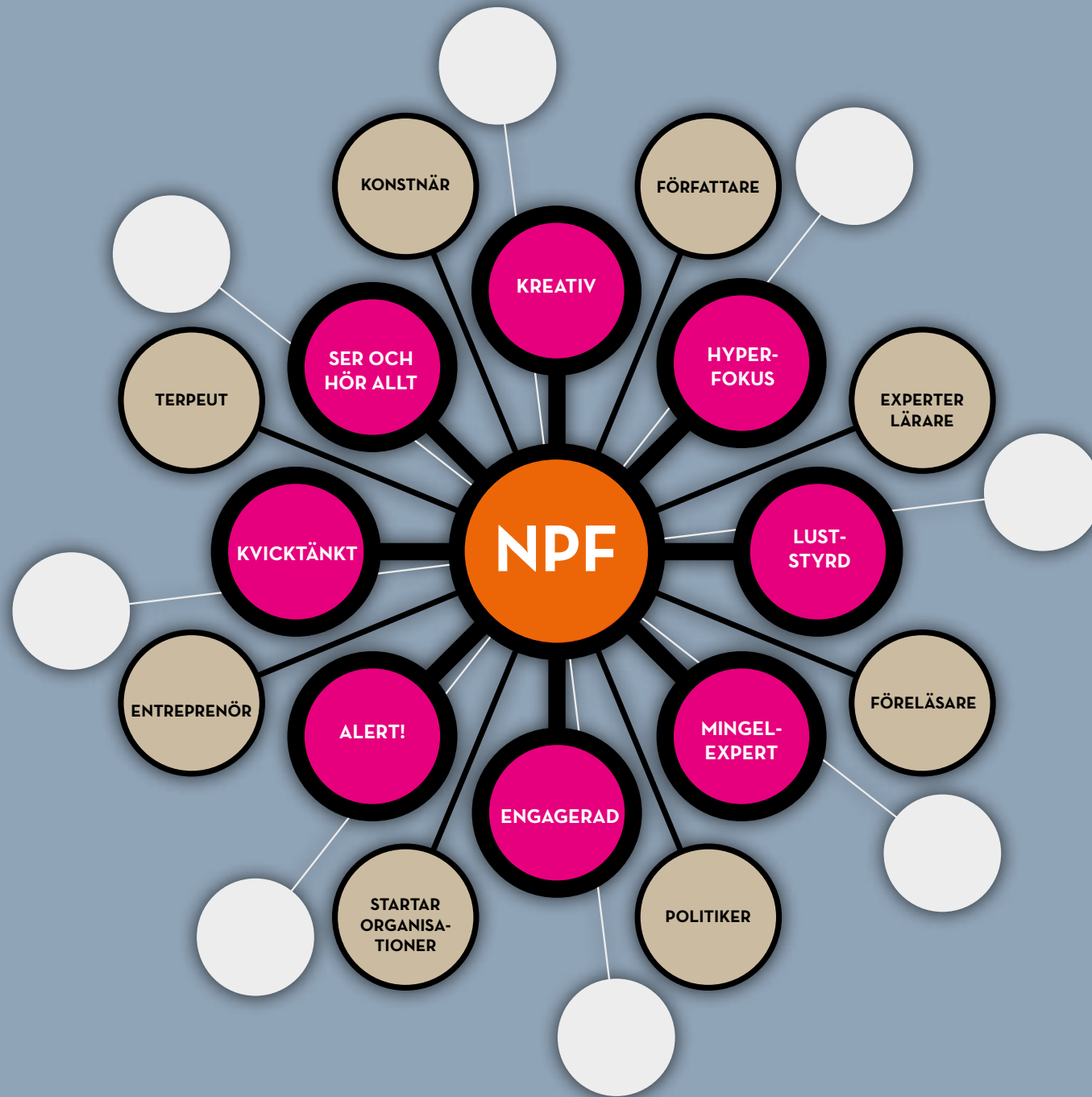
Använd det pronomen barnet ber dig använda.

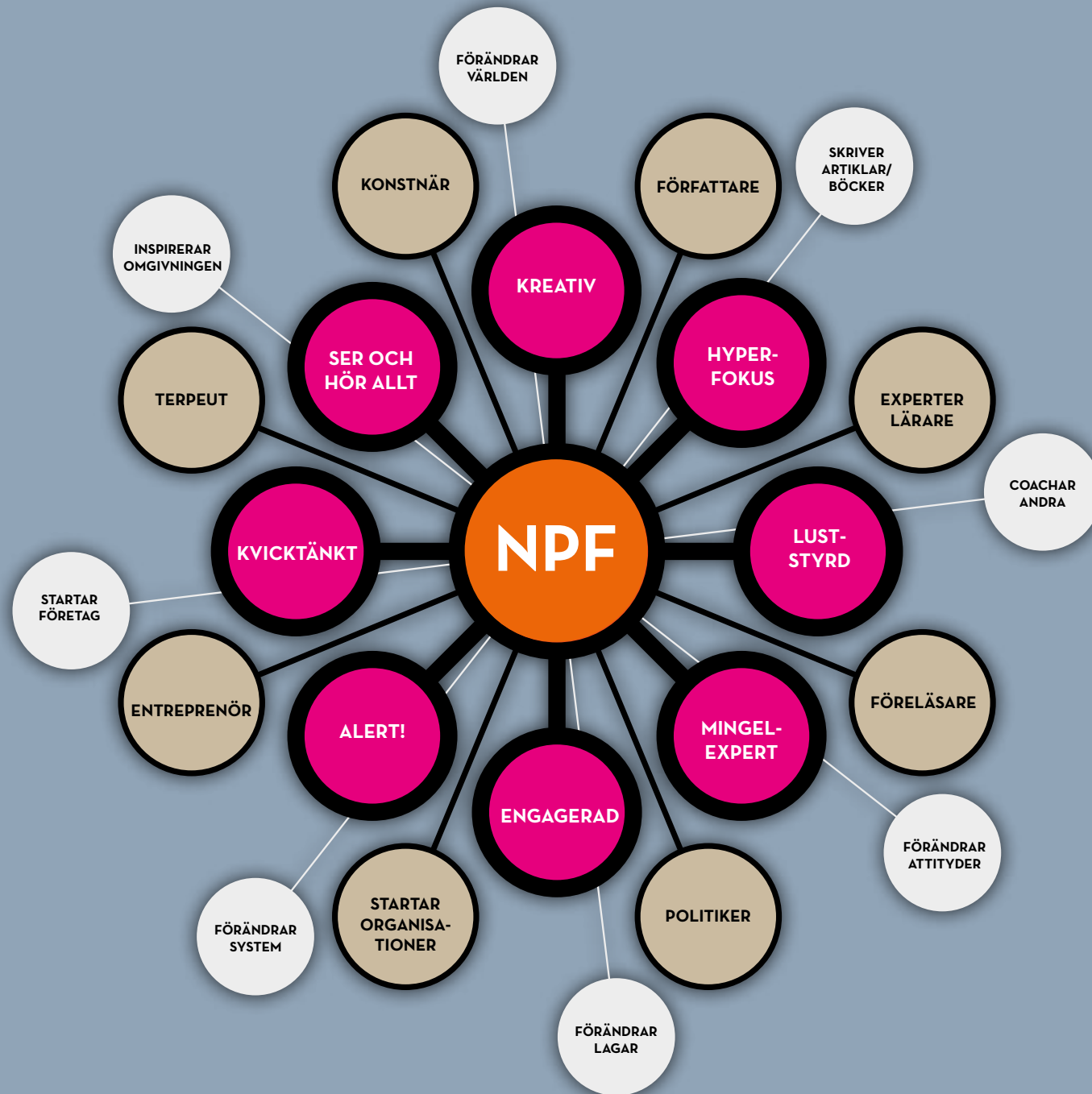

TACK!

MRSHYPER.SE

INSTA: @MRS.HYPER

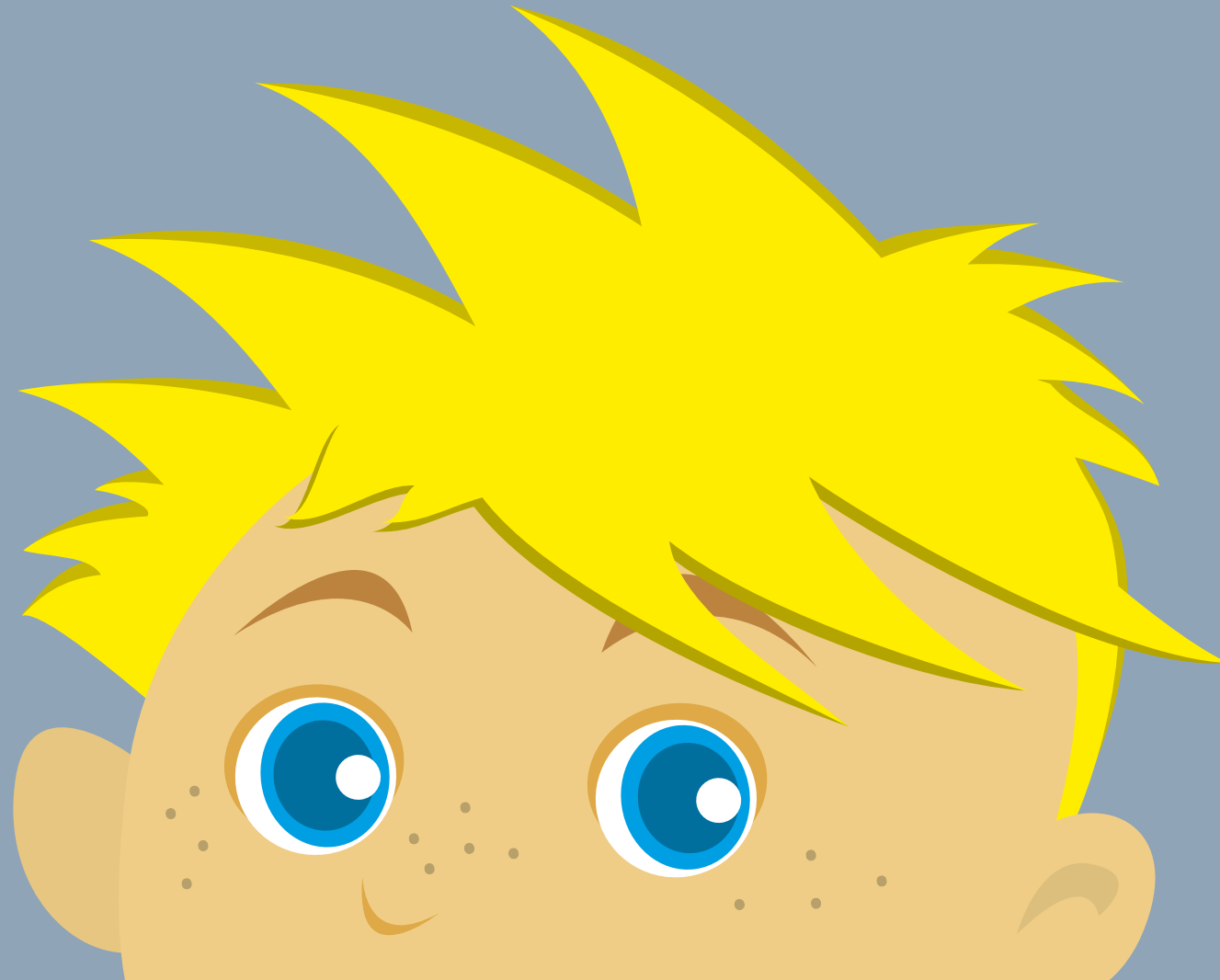
YOUTUBE: @MRSHYPER

OMSTART

ANSIKTSTID

TIDER

FÖRBEREDELSE
TYDLIGT SCHEMA

SKOLA - STÅ UT ELLER GÅ SÖNDER

LÄXOR

STARTA INGA KRIG

HITTA SÄTT ATT PRATA MED VARANDRA

FÖRUTSE ATT NI BÅDA VILL HJÄLPAS ÅT

SAMMA NPF-KUNSKAP?

LÄR VARANDRA

UTBYT BÄSTA STRATEGIERNA

